

الگوهای بهینه ژئوشیمیایی جهت اکتشاف کانی‌زایی‌های مس - مولیبدن در منطقه کیقال، سیاهکلان - ناحیه ورزقان

محمد نصیری گنجینه کتاب^۱؛ محمد بلوکی^۲؛ بهرام سامانی^۳؛ حسن شکوئی^۴

۱- کارشناس ارشد اکتشاف معدن، دانشگاه صنعتی سهند تبریز،

۲- کارشناس ارشد اکتشاف معدن، دانشگاه صنعتی سهند تبریز،

۳- استادیار، رئیس اسبق بخش اکتشافات معدن سازمان انرژی اتمی تهران،

۴- کارشناس ارشد پترولوژی، دانشگاه تبریز،

چکیده

توده‌های گرانیتوئیدی منطقه کیقال - سیاهکلان در ورزقان از شمال باختری کشور، بر روی کمربند مس آلپ هیمالیا، تحت تاثیر توده‌های نفوذی قفقاز قرار گرفته و این ساختارها را در روند شمالغرب قطع و بارورساخته است برداشت نمونه‌های رسوبات آبراهه‌ای جهت پی‌جویی مس - مولیبدن و تجزیه آنها برای عناصر، Cu, Mo, Pb, Zn, Nb, Rb, Sr, Ba، انجام گردید که تاکنون این آنومالیها توسط نمونه‌های لیتوژئوشیمیایی با تجزیه برای عناصر، Cu, Mo, Pb, Zn, Nb, Rb, Sr, Ba، و اکسیدهای اصلی انجام گرفت. تفکیک زونهای آلتراسیونی منطقه با استفاده از اندیسهای مرکب، نشان میدهد که افزایش نسبت $(Fe_2O_3+CaO)/(Fe_2O_3+CaO+MgO+Na_2O)$ به عنوان شاخص کلریتی مهم در پی‌جویی کانی‌سازیهایی پنهان مس - مولیبدن در منطقه و نسبت $K_2O/(Na_2O+K_2O)$ مبین زون سرسیتی و هرگونه افزایش شاخص $K_2O/(Na_2O+K_2O)$ معرف آلتراسیون پتاسیک را میتوان بعنوان اندیسهای اکتشافی با موفقیت بکار برد. انطباق مثبت نقشه‌های ژئوشیمیایی عناصر مذکور با سیمای آلتراسیونهای منطقه و نسبتهای شاخص لیتولوژیهای بارور از عقیق (Ba/Sr, Rb/Sr) ضمن تایید زونهای بالقوه پتانسیل دار منطقه، به عنوان یک الگوی بهینه در پی‌جویی مناطق همجوار شناسایی و ثبت شدند.

واژه‌های کلیدی: الگوهای ژئوشیمیایی مس - مولیبدن، کیقال - سیاهکلان

Optimized Geochemical Patterns for Exploration of (Cu – Mo) Mineralization in Kighal- Syahkalan Region in; Varzeghan Area

M.Nasiri¹, M.Bloki², B.Samani³, H.Shkuhi⁴

Abstract

The Kighal- Syahkalan granitoid body at NW of Iran is situated on Himalyan- Alp metallogenic belt and is effected by caucasian intrusions, cutting them at N-W direction, bearing Cu- mineralization. Stream sediment sampling with the aim of prospecting for Cu & Mo carried out in the area and analysed for Cu, Mo, Pb, Zn, Nb, Rb, which resulted in detecting of their respective secondary halos. in order to confirm these anomalies, lithochemical samples were collected and analysed for Cu, Mo, Pb, Zn, Nb, Rb, Sr, Ba and SiO₂, K₂O, Na₂O, CaO, MgO, Fe₂O₃. Differentiation of alteration zones using composite ratios of halos indicate that chloritization related to mineralization is enhanced by increase in ratio of $Fe_2O_3+CaO/Fe_2O_3+CaO+MgO+Na_2O$ which is considered as important indices in prospecting for blind ores in the area. Sericitization is consistently related to increase in ratio of K_2O/Na_2O+CaO and any increase of K_2O/Na_2O+K_2O is indicative of enhanced potassic zone, which all successfully established and utilized as guides for locating Cu- Mo in the adjoining areas.

Positive correlation between single elemental geochemical maps with alteration zones and ratios of Ba/Sr, K/Sr as distinguish feature for barren and mineralized zone, confirm western part as high potential zone and introduce these indices as optimized pattern in prospecting of Cu & Mo mineralization in the area.

Key words: geochemical patterns, Cu-Mo, Kighal-Syahkalan.

۱- مقدمه

از محدوده مورد مطالعه (کیقال - سیاهکلان)، در شمال غرب کشور، استان آذربایجان شرقی، شهرستان ورزقان واقع شده است. این منطقه از غرب به اهر و از جنوب به ورزقان و از شمال به زرین کاب و سونگون منتهی می‌گردد. هدف از این مطالعه، بررسی اندیس های ژئوشیمیایی حاصله از این مناطق با محدوده معدنی سونگون است تا بتوان با ایجاد معرف های قوی ادامه ریشه سیال کانه دار را در مناطق همجوار ردیابی کرد. محدوده به ابعاد ۴ کیلومتر در ۸ کیلومتر (به مساحت تقریبی ۳۰ کیلومتر مربع) که در بین عرض جغرافیایی (38S0648800, 38S0653000) طول جغرافیایی (4279000, 4273300) قرار گرفته است. ارتباط پارائنتیکی سیالات کانه ساز سونگون با کیقال - سیاهکلان مسجل ولی در تقسیم بندی، به لحاظ ساختاری سیستمی مجزا با اندیس های معین و سیمای آلتراسیونی مشخص و چند فاز کانی سازی مرتبط میباشد.

۲- زمین شناسی و متالوژنی منطقه

محدوده کیقال-سیاهکلان بخشی از رشته کوه های قره داغ است که در زون البرز-آذر بایجان قرار گرفته واز قفقاز تا تالش امتداد یافته که خود بخش بزرگی از کمر بند کوهزایی آلپ هیمالیا محسوب میشود. وجود کنسارهای مشابه در جمهوری آذربایجان وارمنستان وادامه همین روند در ناحیه ورزقان-اهر این ناحیه را به عنوان یک زون متالوژنی قابل توجه معرفی میکند. طبق نظریه بازین وهوبنر(۱۹۶۹) کانی سازی مس در ایران با فعالیت های گسترده ولکانیکی همراه بوده و فاز کوهزایی همراه با نفوذ توده های نیمه عمیق گرانیتوئیدی در اواخر پالئوژن عامل اصلی نهشته شدن مس و فلزات همراه بوده است [۱]. نحوه زون بندی و مشاهدات صحرایی، بیش از یک فاز کانی سازی در منطقه را نشان میدهد.

تزریق دایک های دیوریتی تا مونزونیتی به داخل توده نفوذی و سنگهای درونگیر، در مراحل نهایی انجام گرفته و عملکرد فرآیندهای شدید هیدروترمالی در داخل توده مونزونیتی منجر به آلتراسیونهای «سرسیتی- کائولینی- سیلیسی و کلریتی» گردیده [۲] که موقعیت و گسترش این آلتراسیونها در منطقه از طریق محاسبه اندیس های مربوطه قابل تعیین و پی جویی است. عمده ترین توده های نفوذی در منطقه مشتمل بر موارد ذیل است:

۱- توده های نفوذی مونزونیت- کوارتز مونزونیت. ۲- توده های دیوریتی و گرانودیوریتی. ۳- آندزیت ها و دایک های منسوب به آن.

فعال بودن فرآیندهای ولکانیکی در بخش وسیعی از منطقه در اواخر ترشیر و اوایل کوترنر موجب ایجاد گنبد های آتشفشانی متعدد و جریان گدازه های آندزیتی- بازالتی (خصوصاً در اطراف سیاهکلان) شده است. یکی از عوامل محفوظ ماندن کانی سازی مس و پلی متالها در منطقه این است که با فعالیت پدیده های ولکانیکی در سرتاسر منطقه بعد از دوران کانی سازی و تزریق فلزات مس- مولیبدن- طلا و ... رسوبات و گدازه های جوان ولکانیکی، روی آنها را پوشانده است [۳]

در نهایت فعال بودن فرآیندهای گسل ساز در منطقه در اواخر دوران چهارم بصورت گسل های اصلی و فرعی مورفولوژی فعلی منطقه را ایجاد نموده است.

متالوژنی جنوب سونگون حاکم بر منطقه مورد مطالعه بوده و شرایط حاشیه قاره ای، وجود کمان یا قوس ماگمایی شکل گرفته از رژیم فشاری در زون ارسباران- قره داغ شامل زون سونگون و در برگیرنده منطقه کیقال- سیاهکلان نیز میباشد [۳]. تقاطع سیستم خطواره ای شمالی- جنوبی و محدود شدن این سیستم از دو ساختار شمال خاوری و تکرار پویایی ماگمایی منجر به فلز زایی سیستم پورفیری و پدیده های مرتبط با آن از قبیل کانی سازی های اپی ترمال از U, Ag, Sb, As, Pb, Zn, Cu در این سیستم گشته است و پتانسیل مناسبی از وجود سیستم های پورفیری برای کنسارهای اقماری بوجود آورده که آثار آنها در سیاهکلان و کیقال میتوان مشاهده کرد

۳- روش های نمونه برداری

توپوگرافی برجسته محدوده و نزولات جوی مناسب در منطقه منجر به ایجاد یک سیستم زهکشی مناسب گشته است لذا روش بررسی رسوبات آبراهه ای، به عنوان اولین گام اکتشافی در محدوده کیکال - سیاهکلان انتخاب گردید [۴]. به کمک عکس های هوایی منطقه، وضعیت آبراهه ها مشخص و با در نظر گرفتن اصول طراحی نمونه برداری، محل نمونه ها تعیین گردید و در نهایت کل منطقه با ۲۳ ایستگاه نمونه رسوب آبراهه ای پوشش داده شد. در پیرامون هر ایستگاه از چهار محل مناسب نمونه برداشت و پس از اختلاط، دو کیلو گرم رسوب به عنوان معرف ایستگاه انتخاب گردید [۵]. این نمونه ها برای عناصر Cu, Mo, Pb, Zn, Nb, Rb با استفاده از دستگاه XRF آنالیز شدند. نظر به اینکه اکتشافات بر اساس رسوبات آبراهه ای در مراحل اولیه شناسائی صورت می گیرد و متعاقبا ضروری است که بررسی های لیتوژئوشیمیایی در مناطق امیدبخش حاصل از مرحله اول، در راستای تایید آنومالیهای حاصله انجام پذیرد تا ضمن تایید و انطباق آنومالیهای معنی دار، نواحی امیدبخش و مستعد محدودتر گردیده و مطالعات به سمت مرحله تفصیلی سوق پیدا نماید، لذا با در نظر گرفتن وسعت محدود منطقه عملیاتی، طراحی بهینه شبکه نمونه برداری، جهت بررسی های لیتوژئوشیمیایی نیز انجام گرفت. برای کل منطقه ۳۵ ایستگاه نمونه سنگی طراحی و در اطراف هر ایستگاه از چهار الی پنج محل مناسب به صورت لپری نمونه تهیه گردید (شکل ۲) و سرانجام دو کیلو گرم سنگ به عنوان نمونه معرف هر ایستگاه انتخاب و برای عناصر Cu, Mo, Zn, Nb, Rb, Sr, Ba و اکسید های اصلی آنالیز شدند.

در موارد خاص نیز جهت تهیه مقاطع میکروسکوپی نمونه های درشت برداشت گردید. یکی از اهداف طراحی شبکه نمونه برداری سنگی در این مرحله، تهیه نقشه زمین شناسی ۱:۲۰۰۰۰ برای محدوده عملیاتی بود، که پس از برداشت نمونه، با مطالعات میکروسکوپی و ماکروسکوپی بر روی آنها، این امر میسر شد. (شکل ۱) تعیین پارامترهای توزیع عناصر ژئوشیمیایی هر منطقه ای، اولین و حساسترین اقدام در مورد داده هاست که توسط بسیاری از نویسندگان (Levinson-1980, Govett-1983, Beus & Gerigorian-1977) با توجه به شرایط هر منطقه ای بخوبی تشریح شده است.

ضمن بررسی داده های موجود و ماهیت آنها، با در نظر گرفتن دامنه تغییرات غلظت عناصر در لیتولوژی های مختلف، تعیین حد آستانه ای و آنومالیهای مربوطه روی ۲۳ نمونه آبراهه ای و ۳۵ نمونه سنگی، از روش تعیین میانگین با استفاده از میانه و انحراف معیار که متداولترین روش در شرایط فوق است استفاده گردید. [۶]، [۷] و [۸]

۴- بحث و تفسیر داده ها

اشکال (۳ و ۴) الگوی توزیع عنصر مس را با ثبت دو آنومالی در شمال و غرب منطقه نشان میدهد. مطالعه کیفی این دو آنومالی از لحاظ تائید و تفکیک بین آنومالیهای واقعی و کاذب، نشان میدهد که انطباق مثبت وقوی معنی داری بین هاله اولیه این عنصر با الگوی توزیع آن در رسوبات آبراهه ای دارد.

روند توزیع مولیبدن به تبعیت از آنومالیهای مس، مناطق امید بخشی رادر غرب منطقه تایید و معرفی مینماید. (اشکال ۵ و ۶). علت کاهش غلظت مولیبدن نسبت به مس، شاید به دلیل ناسازگاری نسبی روش تجزیه با ماهیت عنصر مولیبدن، تحرک زیاد این عنصر در محیط ثانویه، خصوصا تجمع بخش اعظم مولیبدن در قسمت تحتانی (زون پتاسیک) و عدم فرسایش بیش از حد منطقه که مانع از آشکار سازی آنومالیهای مولیبدن در سطح میشود، تلقی گردد. [۹]

بی شک حداکثر هماهنگی و همبستگی در الگوی توزیع ژئوشیمیایی سه عنصر پایه Zn, Pb, Cu در منطقه مشاهده و ثبت گردید. هاله های اولیه این سه عنصر که بر اساس داده های لیتوژئوشیمیایی تهیه شده (اشکال ۷ و ۸) و ضریب همبستگی قوی بین دو عنصر موید این مطلب بوده و موجب شده که الگوهای ژئوشیمیایی نقشه های مربوطه کاملا مشابه باشند که در اطراف آنومالیهای مس و چسبیده به آن گسترش یافته اند. (اشکال ۷ و ۸).

حضور عنصر باریم در منطقه با غلظتی در حدود ۷۷۰ ppm (شکل ۹) بیانگر عدم فرسایش عمیق در سیستم کیکال - سیاهکلان است. مشاهدات صحرایی و بررسیهای متالوژنی نیز نشان میدهد که حفاظت کانی سازی با روباره های ولکانیک های جوان دلیل

این امر است. [۹]

۵- بررسی اندیس های آلتراسیونی در منطقه

مطالعه آلتراسیون های منطقه بر اساس الگوی افزایش و کاهش اکسید های اصلی در منطقه و بررسی پتروگرافی آنها نشان میدهد که کلریتی شدن، سرسیتی و پتاسیک، آلتراسیونهای غالب و حائز اهمیت منطقه هستند و اندیس های ذیل میتوانند به عنوان شاخصی جهت تعیین زونهای دگرسانی در مناطق اکتشافی همجوار، با موفقیت بکار روند. [۱۰]

۵-۱- $(\text{Fe}_2\text{O}_3+\text{CaO})/(\text{Fe}_2\text{O}_3+\text{MgO}+\text{CaO}+\text{Na}_2\text{O})$

این نسبت به عنوان اندیس کلریتی مطرح بوده و افزایش این نسبت بیانگر افزایش یا شدت آلتراسیون کلریتی در منطقه خواهد بود. این نسبت اندیس قوی و در عین حال منطقه ای، در پی جویی کانی سازی های پنهان مس و مولیبدن در محدوده مورد استفاده قرار می گیرد. (شکل ۱۰)

۵-۲- $(\text{Na}_2\text{O}+\text{K}_2\text{O}) \text{K}_2\text{O}$

این نسبت به عنوان اندیس سرسیتی مطرح بوده و افزایش آن در هر محل، بیانگر شدت آلتراسیون سرسیتی در آن منطقه بوده و بیانگر کانی سازی پنهان خواهد بود.

۵-۳- $(\text{Na}_2\text{O}+\text{CaO})/(\text{Na}_2\text{O}+\text{CaO}+\text{K}_2\text{O})$

این نسبت به عنوان اندیس آلكالی مطرح است و کاهش این نسبت در منطقه بیانگر شدت آلتراسیون در منطقه می باشد و بالعکس افزایش این نسبت در مناطق آلتزه نشده خواهد بود لذا به عنوان هاله های منفی در پی جویی کانی سازی مس مد نظر قرار می گیرد.

۵-۴- $\text{K}_2\text{O}/(\text{Na}_2\text{O}+\text{CaO})$

افزایش این اندیس در هر محل از منطقه وجواب آن بیانگر شدت آلتراسیون پتاسیک است. طبق بررسیها، زون پتاسیک که بخش اعظم آن قاعدتا باید در عمق باشد، به صورت یک هاله شدید ولی کم وسعت در تداخل با سایر زونهای آلتراسیونی در منطقه دیده میشود. بررسیهای میکروسکوپی مقاطع تهیه شده از این زون نشان دهنده حضور بیوتیتها و پتاس فلدسپارهای ثانویه است که از علائم بارز آلتراسیون پتاسیک میباشدند (اشکال ۱۶ و ۱۷).

اشکال (۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳)، نشان میدهند که زون سرسیتی و زون آلكالی روند عکس یکدیگر را دارند و زون سرسیتی معرفی کننده منطقه ایست که آلتراسیون سرسیتی به وقوع پیوسته و شدیدترین محل آلتراسیون منطبق بر آنومالیهای مس، مولیبدن و باریم می باشد.

اندیس کلریتی نشانگر زون کلریتی در محدوده های هم جوار و یا منطبق با محدوده کانی سازی است که آنرا احاطه کرده است. اندیس آلكالی نیز دقیقاً بر عکس اندیسهای فوق عمل کرده و کاهش آن بیانگر زون های مستعد میباشد.

انطباق نقشه های مربوط به زونهای آلتراسیونی با نقشه های لیتوژئو شیمیایی عناصر مذکور (مس، مولیبدن، سرب، روی، باریم، گوگرد...) و انطباق همگی آنها با مشاهدات صحرایی و مقاطع میکروسکوپی تهیه شده از محدوده مثبت آنومالی های مس و مولیبدن، بخش غربی منطقه را به عنوان یک زون مستعد کانی سازی شده معرفی و نیاز به مطالعات بیشتر و حفاری در این زون را پیشنهاد می نماید

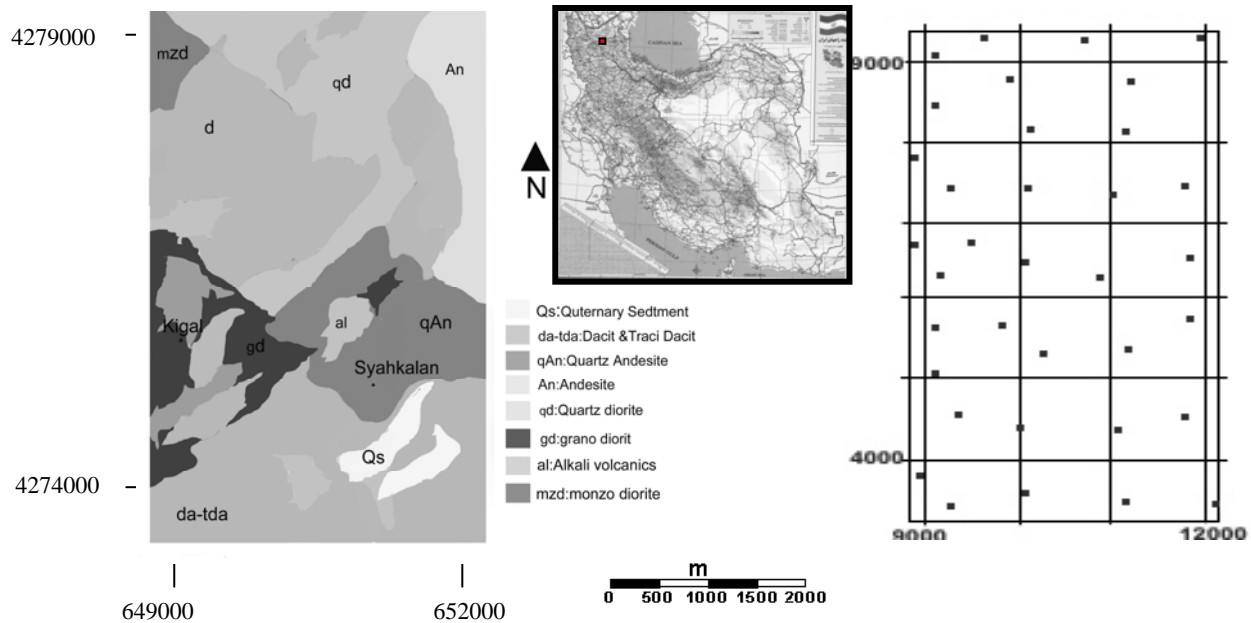
Ba/Sr , Rb/S - ۵-۵

بررسی الگوهای ژئوشیمیایی دونسبت فوق با هاله های شدت یافته جهت تفکیک و تعیین توده های نفوذی در محدوده کیکال-سیاهکلان باموفقیت به کار گرفته شد. همبستگی دو نسبت با یکدیگر قوی وانطباق مثبت آن بانقشه ها واندیس های آلتراسیونی سرسیتی، کلریتی مشاهده گردید که همگی موید کانی سازی سولفیدی در لیتولوژی های اسیدی تا حد واسطی هستند که در غرب نقشه زمین شناسی منطقه ثبت وترکیبشان عمدتا دیوریت تا گرانودیوریت است. (اشکال ۱۴-۱۵ و ۱۰-۱۱) باتوجه به مطالب فوق چنین استنباط میشود که لیتولوژی هایی که باروند شمالی- جنوبی در بخش غربی منطقه (به طول تقریبی ۷ کیلومتر و عرض ۱/۲ کیلومتر) گسترش یافته اند، نسبت به سایر لیتولوژی های منطقه مستعدتر و امیدوار کننده از نظر کانی سازی میباشند. این لیتولوژی ها در نقشه زمین شناسی ۱:۲۰۰۰۰ محدوده در طی این پروژه تهیه گردید و منطبق بر دیوریت ها و گرانودیوریت هایی هستند که عموما هم متحمل آلتراسیونهای کلریتی، سرسیتی و سیلیسی شده اند.

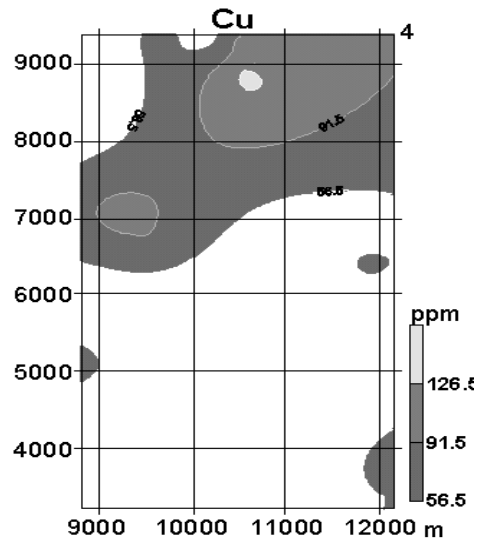
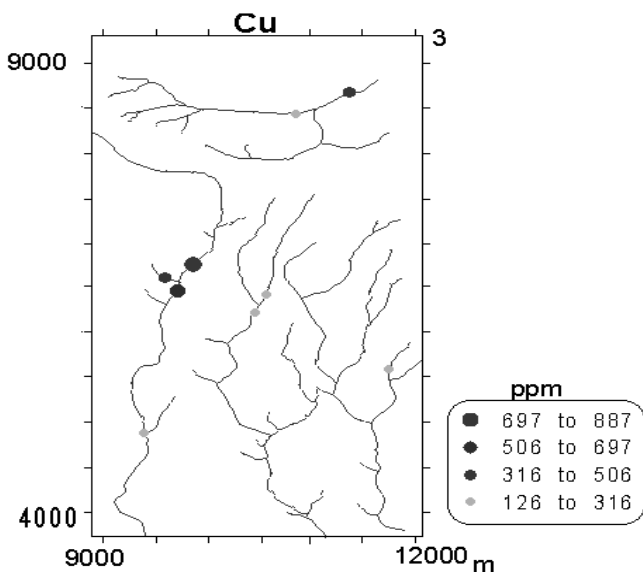
۶- نتیجه گیری

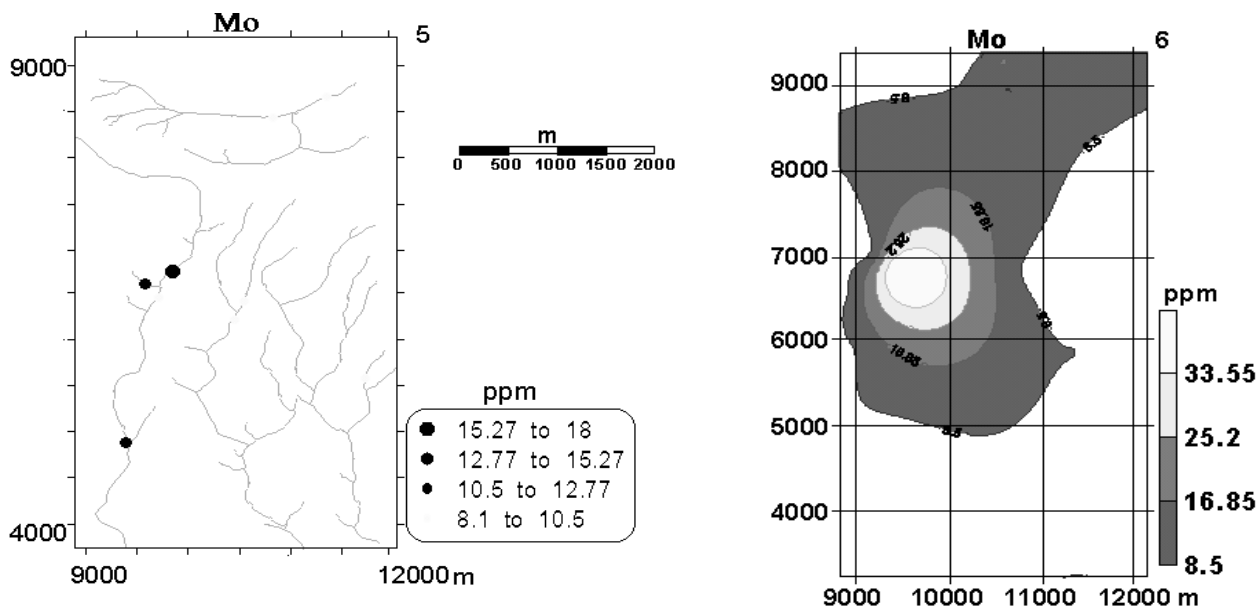
- ۱- با توجه به شرایط اقلیمی منطقه و سیستماتیک بودن عملیات صحرایی، چگالی نمونه برداری با ۰/۸ کیلومتر مربع برای یک نمونه در محیط های آبراهه ای و ۰/۵ کیلومتر مربع برای هر نمونه در محیط های سنگی، با موفقیت بکار گرفته شد که جهت پی جویی و حصول نتایج ایتیم در دیگر زونهای متالوژنی ارسباران توصیه میگردد.
- ۲- آهن موجود در نسبت ترکیبی زون کلریتی (اندیس کلریتی) مربوط به سنگ دیواره میزبان بوده که در واکنش با سیال کانه دار، در مراحل اولیه با بیوتیت ها همراه بوده و در مراحل بعدی منجر به تشکیل کلریت های آهن دار میگردد. هاله وسیع کلریت و همبستگی آن در روند ساختار های سرسیتی (اشکال ۱۰ و ۱۱) در منطقه نشان میدهد که پس از تشکیل زون سرسیت، کلریت ها در منطقه توسعه یافته و محاط کننده زون سرسیتی هستند. انتقال از زون سرسیتی به کلریتی توام با واکنش شیمیایی و نهشته شدن کالکوپیریت در منطقه بوده است.
- ۳- بررسی الگوی توزیع مس در نمونه های لیتوژئو شیمیایی و رسوبات آبراهه ای نشان میدهد که آنومالی های مس اکثرا با زون های کلریتی عجین شده اند. (اشکال ۳ و ۴ و ۱۰). مطالعه مقاطع میکروسکوپی و بیوتیت های ثانویه در منطقه (اشکال ۱۶ و ۱۷) نشان میدهد که احتمالا نهشته شدن کالکوپیریت عمدتاد مراحل نهایی واکنش های آلتراسیونی و در حین تشکیل زونهای کلریتی و تبدیل پلاژیو کلازها به پتاس فلدسپات و تشکیل بیوتیت های ثانویه صورت گرفته است. (اشکال ۱۶ و ۱۷). ثبت آلتراسیون های منطقه و توالی منظم انتقال آنها از زون پتاسیک به سرسیت و کلریت (وگاها به زون سیلیسی) را میتوان بعنوان شاخص باروری امیدوار کننده در منطقه معرفی کرد. توالی نهشته شدن و شدت آلتراسیونها موید این مطلب است که نهشته شدن کالکوپیریت های منطقه کیکال-سیاهکلان تابع واکنش های شیمیایی بوده و ارتباط تعادلی بین کانیهای سیلیکاته و سولفیدها، کنترل کننده اصلی نهشته شدن مس و پاراژنز های موجود بوده و کاهش دما (بجز در مناطق گسلی) اهمیت کمتری در نهشته شدن و کانی سازی دارد.
- ۴- بررسی توام الگوهای ژئوشیمیایی عناصر در دو محیط اولیه و ثانویه، اندیس های آلتراسیونی معرفی شده و نتایج حاصل از مطالعات میکروسکوپی نمونه های تهیه شده، نشانگر زون امید وارکننده و کانی سازی شده در بخش غرب و شمالغرب منطقه کیکال-سیاهکلان است. ابعاد زون مستعد به طور متوسط یک کیلومتر در سه کیلومتر بوده و مختصات مرکز آن در سیستم متریک 4277000 و 0649500 میباشد
- ۵- حضور چشمگیر Ba در سطح لیتولوژی های محدوده کیکال-سیاهکلان، پیام رسان سطح فرسایش ناچیز در منطقه و محفوظ ماندن کانی سازی و زونهای آلتراسیونی وابسته به آن میباشد. لذا بررسی الگوی توزیع Ba در مناطق همجوار و حتی خود کانسار سونگون میتواند در تعیین وضعیت تراز یا سطح فرسایش حائز اهمیت باشد.
- ۶- در مجموع اندیسهای مرکب آلتراسیونی وابسته به کانی سازی، همبستگی نتایج حاصله بانقشه های ژئوشیمیایی تک عنصری، انطباق مثبت آنومالی های ثانویه و اولیه، بکار گیری نسبت های Ba/Sr , Rb/Sr بعنوان شاخصی جهت تفکیک و شناسایی زونهای عقیم از بارور، میتواند بعنوان الگوهای ژئوشیمیایی بهینه در تعیین زونهای مستعد منطقه و نیز ردیابی نهشته

های سولفیدی مشابه در مناطق همجوار مورد استفاده قرار گیرد. این الگوها منطبق بر لیتولوژی های دیوریتی (گرانودیوریت، کوآرتز دیوریت، مونزودیوریت) آلتزه شده ای هستند که احتمالاً شکل گیری سیستم آتشفشانی ریولیتی در منطقه در فعالیت و پویایی دوباره محلول های هیدرو ترمالی دخیل بوده و منجر به فاز دوم کانی سازی در توده های دیوریتی گشته است.

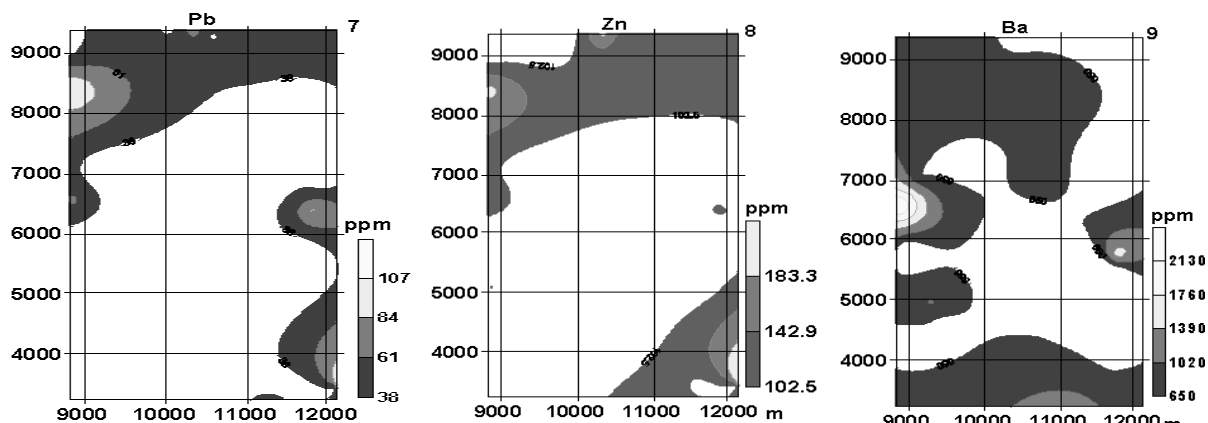

شکل ۱ و ۲- نقشه زمین شناسی (۱) و نقشه موقعیت نمونه های لیتو ژئوشیمیایی (۲) محدوده کیقال - سیاهکلان.

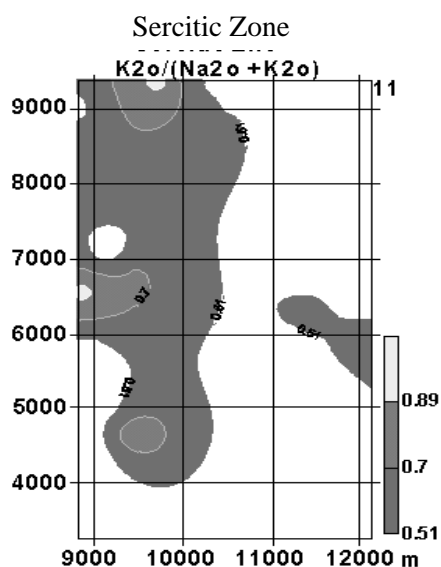
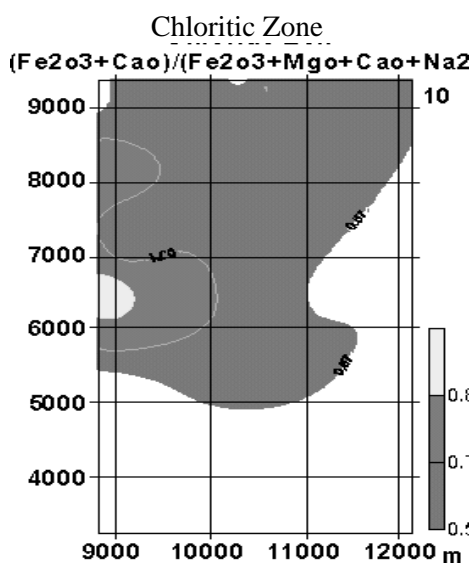

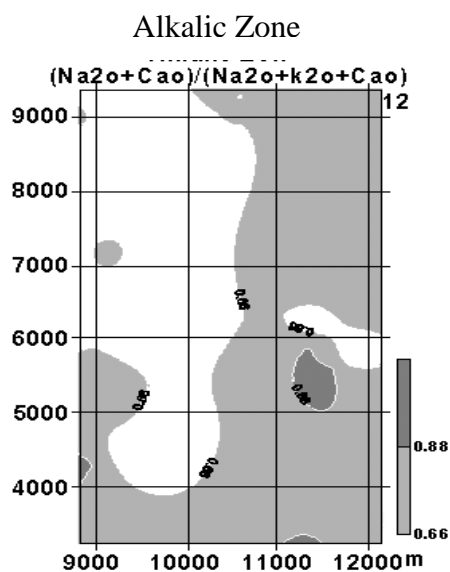
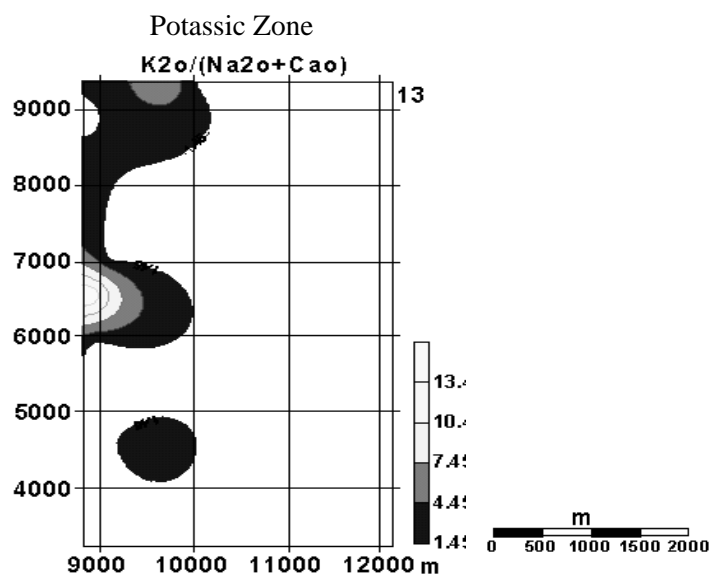

شکل ۳ و ۴ و ۵ و ۶- الگوی توزیع ژئوشیمیایی عناصر در رسوبات آبراهه ای (۳ و ۵) و در نمونه های لیتو ژئوشیمیایی (۴ و ۶).

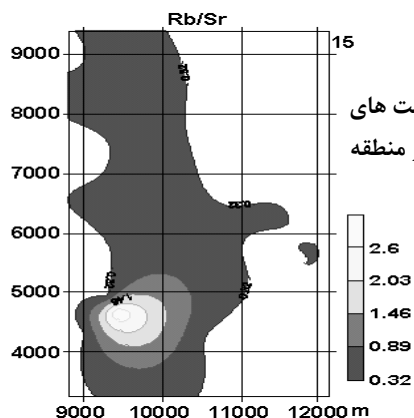
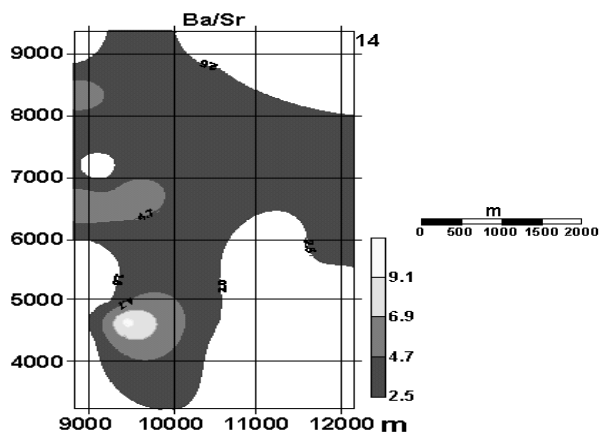

شکل ۷ و ۸ و ۹- الگوی توزیع ژئوشیمیایی عناصر (Ba, Zn, Pb) در نمونه های لیتو ژئوشیمیایی محدوده کیکال - سیاهکلان.

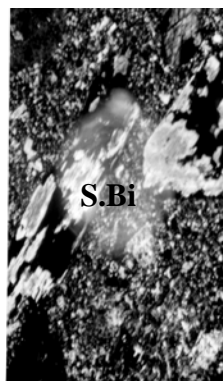

شکل ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ - نقشه اندیس های آلتراسیونی (هاله های مرکب) بر اساس نسبت اکسید های اصلی عناصر در منطقه کيقال - سیاهکلان.

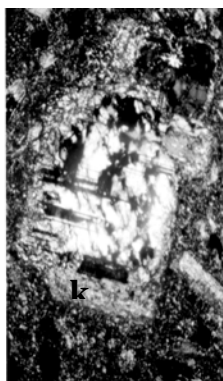

شکل ۱۴ و ۱۵ - الگوی توزیع نسبت های عناصر (شاخص های باروری) در منطقه کيقال - سیاهکلان.

۱۶

۱۷

شکل ۱۶ و ۱۷ - تبدیل plg از حاشیه به Kf (۱۷) و تشکیل بیوتیت های ثانویه (۱۶) که از مشخصه های بارز آلتراسیونهای کانسارمسی پورفیری میباشند.

۷- مراجع

- ۱- نبوی، م.ج، دیباچه ای بر زمین شناسی ایران، سازمان زمین شناسی کشور (۱۳۵۵).
- ۲- شرکت مهندسی مشاور چکان، طرح بررسی ذخائر معدنی (گزارش پتانسیل یابی منطقه ارسباران)، وزارت معادن و فلزات، (۱۳۷۷)، ۲۶۷، صفحه.
- ۳- سامانی، ب، طرح بررسی ذخایر معدنی، گزارش پتانسیل یابی منطقه ارسباران (آذر بایجان شرقی)، (۱۳۷۸).
- ۴- نصیری گنجینه کتاب، محمد، سمینار کارشناسی ارشد، رسوبات آبراهه ای به عنوان یک روش اکتشافی (۱۳۸۱)
- ۵- مهندسی مشاور پیچاب کاوش، گزارش پروژه تهیه نقشه متالوژی استان آ. شرقی (۱۳۷۹-۱۳۸۰)
- [6]- XIE XUEJIN, 1997, proceeding of the 30th International Geological Congress, Vol.19, pp. (49-407).
- [7]- Govett, G.J.S, 1994, Hand book of Exploration Geochemistry, Vol.6, Drainage, Geochemistry, Edited by M.HALE, p.143-181
- [8]- Govett, G.J.S, 1994, Hand book of Exploration Geochemistry, Vol.3, and Rock Geochemistry-elsevier published.
- [9]- Beus, A.A.and Grigoryan, S.V, 1977. Geochemical Exploration Methods for, Mineral Deposits. Applied Publishing Company, Wilmette, III, 288pp
- [10]- Harris, G.R, Rencz, AN, Balla Ntyne, B. and Sheridan, c.1998, Mapping of Altered rock using landsat TM and litogeochemical data, Sulphurets-bruce jack, Lack district, Brithish Columbia, Canada, photogrametric Engineering and Remot Sencing, Vol.64, pp.302-322.